

(JONGE) BOEREN KIESKOMPAS

PROVINCIALE STATEN 2023 - 2027

 Brabants Agrarisch Jongeren Kontakt

 ZLTO

Gerben Boom en Wim Bens

voorzitters BAK en ZLTO

Over één ding zijn Brabantse (jonge) boeren en tuinders het al gauw eens: ze hebben het mooiste beroep dat er bestaat, en daar zijn ze trots op! Tegelijkertijd staan dezelfde Brabantse ondernemers voor een hele hoop uitdagingen: 'Hoe ga ik op een goede manier het bedrijf voortzetten? Hoe zorg ik dat mijn stallen blijven voldoen aan alle milieunormen? Hoe zorg ik voor een gezonde bodem en voldoende water?' Allemaal overwegingen en dilemma's die de Brabantse boeren en tuinders elke dag proberen om te zetten in kansen.

Ook BAJK en ZLTO zijn als dé Brabantse agrarisch belangenbehartigers dag in dag uit met deze onderwerpen bezig. Voor een gezonde en waardevolle agrarische sector in Brabant en in het belang van onze voedselvoorziening is het essentieel dat boeren en tuinders hun stem luid en duidelijk laten horen: in de provincie en bij gebiedsgerichte aanpakken. Maar misschien wel de belangrijkste stem die zij hebben is hun stembiljet voor de Provinciale Staten-verkiezingen! De stemmen die wij op woensdag 15 maart uitbrengen, bepalen de samenstelling voor de Provinciale Staten en de Waterschappen voor de komende vier jaar. Indirect geven onze stemmen dan ook invulling aan de Eerste Kamer in Den Haag. **15 maart, een belangrijke dag dus!**

We hebben in de afgelopen maanden wederom ondervonden dat de Brabantse politiek een belangrijke, maar niet altijd positieve invloed heeft op Brabantse agrarisch ondernemers. Daarom roepen we op om woensdag 15 maart een weloverwogen stemkeuze te maken! Om je daarbij te helpen hebben het BAJK en de ZLTO gezamenlijk het (jonge) Boeren KiesKompas gemaakt; een overzicht van de provinciale politieke partijen en hun standpunten over de agrarische sector. Doe er je voordeel mee!

*(Jonge) **Brabantse** boeren en tuinders zijn de **voedsel makers** van morgen. Dat is iets om **zuinig** op te zijn!*

Wat doet de Provincie?

Het is voor veel mensen niet duidelijk wat de Provinciale Staten ('de Provincie') doen. Er is weinig rechtstreeks contact tussen provincies en burgers. Maar toch ook op het provinciale niveau van de overheid hebben burgers en (agraris) ondernemers mogelijkheden om betrokken te zijn bij het beleid en de uitvoering hiervan.

De provincie bepaalt namelijk veel wat voor boeren van toepassing is. Zo nemen zij besluiten over de indeling van de provincie: waar worden nieuwe woningen gebouwd, waar worden wegen en natuurgebieden aangelegd, maar ook waar boeren een bedrijf mogen starten en aan welke regels zij moeten voldoen. Ook draagt de provincie zorg voor het beheer van bestaande natuurgebieden.

Een voorbeeld van een besluit van de provincie Noord-Brabant dat veel impact heeft gehad op de agrarische sector in de Provincie is het beleid om de deadline rondom ammoniakuitstoot naar januari 2024 en inmiddels juli 2024 te verplaatsen ten opzichte van 2028 landelijk.

Daarom is het belangrijk om als jonge boer je stem te laten horen tijdens de Provinciale Statenverkiezingen. Het gaat tenslotte om jouw toekomst! Door je stem uit te brengen kun je invloed uitoefenen op de besluiten die de provincie gaat nemen, ook op het gebied van land- en tuinbouw.

De Provincie kiest de leden van de Eerste Kamer!

De Provinciale Staten regelen niet alleen zaken in de provincie zelf. De provincie kiest ook de leden van de Eerste Kamer in Den Haag. De Eerste Kamer bepaalt of wetten die worden bedacht door volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer worden goedgekeurd. Pas als de Eerste Kamer een wet goedkeurt, wordt het echt een nieuwe wet.

Stem op woensdag 15 maart ook voor de waterschapsverkiezingen!

De Provinciale Statenverkiezing is niet de enige verkiezing op 15 maart. Op dezelfde dag kunnen we ook stemmen voor het waterschap. Ook het waterschap heeft veel invloed op de agrarische sector in Brabant. Zo bepaalt het waterschap samen met de Provinciale Staten het waterbeleid. Het waterschap kan met beleid invloed uitoefenen op de gevolgen bij droogte, maar ook bij veel en zware neerslag. Daarnaast denkt het waterschap na over hoe we overstromingen voorkomen en hoe we beken en sloten schoon houden.

Hierover meer informatie op pagina 7 en 8.

Hoe werkt de Provincie?

Het Provinciebestuur bestaat uit twee onderdelen: de Provinciale Staten en de Gedeputeerde Staten.

Provinciale Staten

Woensdag 15 maart stemmen we voor de 55 leden van de Provinciale Staten. Dat doen we elke vier jaar. Provinciale Staten zijn de volksvertegenwoordigers van de provincie. Zij bepalen het beleid van de provincie op de belangrijkste punten en controleren de Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten

De leden van de Gedeputeerde Staten maken beleidsvoorstellen op de verschillende thema's voor Brabant. De Gedeputeerden worden gekozen op basis van de meerderheid van de Provinciale Staten. De Commissaris van de Koning is voorzitter van zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten.

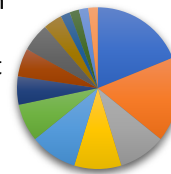
De Gedeputeerde Staten hebben allemaal een eigen takengebied, ook wel portefeuille genoemd. In Brabant had Elies Lemkes-Straver van het CDA sinds de zomer van 2021 de portefeuille: Landbouw, Voedsel, Bodem en Brede welvaart. Daarnaast zijn voor de agrarische sector Hagar Roijackers van GroenLinks met de portefeuille Water, Natuur en Gebiedsgerichte aanpak en Erik Ronnes van het CDA met portefeuille Ruimtelijke ordening en Stikstof ook van belang.

Hoe worden de Gedeputeerde Staten gevormd?

Na de Provinciale Statenverkiezingen wordt er door de winnaar van de verkiezingen een coalitie gevormd met andere partijen. De coalitie moet een meerderheid in zetels hebben in de Provinciale Staten. De coalitie kiest vervolgens de portefeuilles die in de Gedeputeerde Staten komen en wie er in de Gedeputeerde Staten komen.

Zetelverdeling van 2019-2023

In de Provinciale Staten zitten 55 leden van 14 partijen. Hieronder zie je hoe de zetels verdeeld zijn. Op dit moment bestaat de coalitie uit de partijen: CDA, VVD, D66, GroenLinks en PvdA. De Gedeputeerde Staten zijn dus gevormd door bovenstaande partijen.

■ VVD (10)	■ CDA (9)
■ SP (5)	■ D66 (5)
■ GroenLinks (5)	■ PVV (4)
■ PvdA (3)	■ Groep Rutjens (3)
■ Groep De Bie (3)	■ Partij voor de Dieren (2)
■ Forum voor Democratie (1)	■ 50PLUS (1)
■ Lokaal Brabant (1)	■ ChristenUnie-SGP (1)

Informatie over de
waterschapsverkiezingen

15 maart 2023 - Dag van stemming waterschapsverkiezingen

Al sinds de dertiende eeuw zijn er waterschappen. Alleen is er in de tussentijd veel veranderd. Zo is het aantal waterschappen bijvoorbeeld drastisch afgenomen. In 1850 waren het er 3500, nu nog 21. Ook het stemmen gaat een stuk anders dan een paar eeuwen geleden. Toen vond de verkiezing nog plaats door een hoofdelijke stemming in de kroeg. Sinds 2015 worden de leden van de algemeen besturen van de waterschappen in Nederland tegelijkertijd met de leden van de Provinciale Staten gekozen. Dit vindt om de 4 jaar plaats. De volgende waterschapsverkiezingen worden gehouden op **15 maart 2023**. Nog een reden om naar de stembus te gaan dus!

Weinig kennis van taken waterschap

Jaarlijks betaalt de Nederlandse bevolking ongeveer 3 miljard euro waterschapsbelasting. Om te controleren of dit bedrag goed wordt besteed, heb je medezeggenschap over wie de waterschappen leiden en welke koers er gevaren wordt. Ten minste als je gaat stemmen.

Toch weten Nederlanders uit onderzoek maar weinig van de waterschappen. Slechts drie procent weet goed wat de taken van de waterschappen zijn. Een derde (37 procent) weet het een beetje, maar de meeste Nederlanders (59 procent) zijn niet bekend met de taken van het waterschap.

Hoe het onder de (jonge) boeren en tuinders gesteld is met de kennis over de taken van het waterschap weten we niet, maar in

dit (jonge) Boeren KiesKompas geven we je meer informatie, zodat je gerichter kunt gaan stemmen.

Taken waterbeheerders

Rijkswaterstaat en de waterschappen zijn de waterbeheerders in Nederland. Zij zorgen ervoor dat er voldoende grond- en oppervlaktewater is, een goede waterkwaliteit en beschermen het land tegen overstromingen.

- **Rijkswaterstaat** is verantwoordelijk voor het beheer van grote wateren, zoals de Deltawateren, rivieren en grote kanalen (zoals in de provincie Noord-Brabant de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal). Rijkswaterstaat onderhoudt dijken, dammen, stuwen en stormvloedkeringen, beschermt de kust en geeft rivieren meer ruimte door uiterwaarden te verdiepen en nevengeulen aan te leggen.
- **Waterschappen** zijn verantwoordelijk voor de regionale wateren, zoals beken, kreken en sloten. Ze zorgen ervoor dat het water schoon is, beschermen het land tegen overstromingen, zorgen ervoor dat landbouwers voldoende water hebben voor hun gewassen en voor de zuivering van afvalwater.

Welke waterschappen zijn er in Brabant?

In de provincie Noord-Brabant besturen de volgende vier waterschappen: Waterschap Rivierenland, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Aa en Maas en Waterschap De Dommel.

Wie besturen het waterschap?

Elk waterschap heeft een gekozen algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Beide besturen worden voorgezeten door een dijkgraaf of watergraaf.

- Het **algemeen bestuur** van een waterschap is vergelijkbaar met een gemeenteraad. Dit algemeen bestuur stelt het beleid van het waterschap vast en controleert of het dagelijks bestuur dat beleid goed uitvoert. Het algemeen bestuur bestaat uit 18 tot 30 leden. Het grootste deel van deze leden zijn inwoners. Zij worden om de vier jaar gekozen via verkiezingen. Het andere deel van het bestuur is voor vertegenwoordigers van boeren en natuurbelangen. Zij worden niet gekozen via verkiezingen. Zij hebben zogeheten ‘geborgde zetels’.
- Het **dagelijks bestuur** van een waterschap bestaat uit de dijkgraaf en een aantal andere leden. Meestal ligt dit aantal rond de 5 personen. Dit bestuur is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid van het waterschap. De leden van het dagelijks bestuur komen uit het algemeen bestuur.

De geborgde waterschapszetels

In 2020 probeerden GroenLinks en D66 via een initiatiefwet de ‘geborgde zetels’ bij de waterschappen volledig af te schaffen en veel partijen leken hiermee te kunnen leven. Maar met name VVD, CDA en BBB waren fel tegen. Met het verdwijnen van de geborgde zetels zou ook **kennis en deskundigheid** verdwijnen. De ChristenUnie stak een stokje

voor het initiatief en kwam uiteindelijk in 2022 samen met initiatief-partijen met een amendement: de geborgde zetels werden niet afgeschaft, maar met ingang van de komende verkiezingen teruggebracht naar een totaal van vier per waterschap; twee voor boeren en twee voor natuur. De zetels voor bedrijven vervielen hiermee.

Wat valt er te kiezen?

Over welke onderwerpen valt er te kiezen bij de waterschapsverkiezingen? Onafhankelijk van of partij A of partij B wint, de dijken moeten onderhouden worden en het afvalwater gezuiverd. Die taken staan bij geen enkele partij ter discussie. Maar over de manier waaróp dat gebeurt, verschillen de partijen van mening. Moet er bijvoorbeeld meer aandacht naar landbouw of juist naar natuur? En hoe gaan we om met lange periodes van droogte of steeds heviger wordende regenbuien?

Online stemhulp

Om Nederlandse burgers te helpen met het maken van een onderbouwde keuze, wordt in opdracht van de Unie van Waterschappen voor alle 21 waterschappen een eigen online stemhulp gemaakt. Deze online stemhulp heet MijnStem. MijnStem brengt hun voorkeuren vanaf februari 2023 in kaart.

BAJK en ZLTO zijn nog aan het onderzoeken of zij de (jonge) boeren en tuinders ook nog op een aanvullende manier kunnen ondersteunen met het maken van een onderbouwde keuze voor de waterschapsverkiezingen. Indien dit het geval is, zullen zij hier op hun websites over informeren.

Ga op **15 maart** stemmen! Want alleen met **een stem** kan de **agrarische stem** **gehoord** worden! Doe er je **voordeel** mee!

*“Den Haag hikt aan tegen stikstof.
Maar met n' un **goeie boer** is die
hik zo over”*

**John
Frenken**

Lijsttrekker

Marco Havermans

Woordroerder

Standpunten over landbouw

- Land- en tuinbouw is in de eerste plaats voedselproducent: de sector voorziet de bevolking 3 tot 4 keer per dag van hun allereerste levensbehoefte.
- We koesteren de diversiteit in de sector. Juist door diversiteit in de sector en het management van boeren zijn we in staat een grote variëteit aan voedsel te produceren, in harmonie met de omgeving. Dat betekent op de ene plek zo efficiënt mogelijk en op de andere plek in combinatie met verbreding. (natuurbeheer, huisverkoop enz.)
- Voorgaande vraagt om ander beleid: BBB staat voor doelen beleid in plaats van middelen beleid. Boeren en tuinders maken een eigen bedrijfsplan waarin een aantal doelstellingen staan t.a.v. milieu (bodem, lucht en water), met een looptijd van 15 jaar. Hierover worden afspraken met de provincie gemaakt, en tussentijds geëvalueerd. Zo blijft er perspectief voor de sector en is er lange termijn visie waarop de ondernemers kunnen sturen.
- Boeren zijn de beste verzorgers van het buitengebied, daarnaast is de sector ook van belang voor de economie en werkgelegenheid in Brabant.
- Innovatie is essentieel voor de land- en tuinbouwsector. Brabant kent hierin een rijke historie. BBB ziet volop kansen om dit samen met het bedrijfsleven en kenniscentra in te vullen.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op

www.boerbeweging.nl

BV NL

Belang van
Nederland

*“De agrarische sector verdient
alle waardering.”*

Eric de Bie

Lijsttrekker & landbouwwoordvoerder

Standpunten over landbouw

- Het provinciebestuur moet leren om met een realistische blik te kijken naar de agrarische sector. Het beleid is nu te veel gebaseerd op wensdenken. De plannen van de provincie worden gemaakt door mensen die niets weten van ondernemen. Bovendien wordt miskend dat agrarische bedrijven veelal concurreren op de wereldmarkt en wordt er een ongelijk speelveld gecreëerd, zelf binnen Nederland.
- De agrarische sector is in Nederland enorm goed doorontwikkeld en economisch van groot belang. Daar moeten we trots op zijn en waardering voor hebben.
- Extensivering van de agrarische sector is niet wenselijk. De huidige productiemethoden zijn hard nodig om de almaar groeiende bevolking te kunnen blijven voeden. Voedselzekerheid speelt een te kleine rol in debatten aangaande de agrarische sector.
- Stikstof is geen ecologisch probleem. Als we de wetgeving aanpassen, is er geen stikstof probleem meer: dan kunnen de boeren weer boeren en de bouwers kunnen weer (woningen) bouwen. Zandgronden worden dan bossen net zoals dat vroeger het geval was. Dat is geen enkel bezwaar.
- De politiek en de agrarische sector moeten dringend samen zorgen voor een betere waterhuishouding. De verdroging is een steeds meer voorkomend verschijnsel. Het is in het belang van iedereen dat er voldoende water in de bodem zit. De geborgde zetels in het waterschapsbestuur moeten blijven behouden.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op

<https://bvnl.nl/Noord-Brabant/>

“CDA Brabant staat voor een gezond toekomstperspectief voor de agrarische ondernemers en de leefbaarheid op het platteland in Brabant doen we dat op onze manier”

Tanja van de Ven

Woordroerder landbouw

Standpunten over landbouw

- Agrariërs moeten in staat gesteld worden goede keuzes voor de toekomst te kunnen maken.
- CDA Brabant zet zich in voor een gezond toekomstperspectief voor de agrarische ondernemer.
- Het CDA Brabant wil met betrekking tot stalinnovaties aansluiten op landelijk beleid, de deadline is niet houdbaar.
- Het CDA heeft vertrouwen in het vakmanschap van de ondernemers en daarbij streven wij naar het inzetten op doelvoorschriften.
- Voor jonge boeren wil CDA Brabant stimuleringsregelingen ontwerpen die de onrendabele top van duurzame investeringen eraf haalt en/of garantstellingen biedt.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op: www.cda.nl/noord-brabant

**Christen
Unie
SGP**

*"Met het **gelijktrekken van de datum voor het veehouderijbesluit met de landelijke datum van 1 januari 2028 willen wij komen tot een eerlijke en gelijke behandeling voor de Brabantse boeren.**"*

Henk van Zelst

Fractievoorzitter

Standpunten over landbouw

- De datum van het veehouderijbesluit wordt gelijkgetrokken met de daarvoor gehanteerde landelijke datum van 1-1-2028.
- Brabant moet voorrang geven aan legalisatie van de PAS-melders. Deze ondernemers hebben in het verleden geen vergunning aan hoeven vragen, maar hun bedrijven zijn in 2019 opeens "illegaal" geworden en staan sindsdien in de kou.
- We voorkomen vrije marktwerking met stikstofrechten. Dit is geen goed vertrekpunt voor de gebiedsprocessen. Voorkomen moet worden dat de ondernemer of particulier met het meeste geld, bepaalt wat er gebeurt.
- In gebiedsprocessen staat gelijkwaardigheid centraal en wordt gezocht naar toekomst voor landbouw, natuur en wonen.
- We moeten innovaties gebruiken om te komen tot een toekomstbestendige landbouw. De provincie stimuleert experimenten, zoals precisielandbouw, akkerranden boordevol akkerkruiden, strokenteelt, mestbewerking en nieuwe technologie met robots. Alles met als doel om o.a. kringlopen te sluiten, de bodemdaling tegen te gaan, dierenwelzijn te bevorderen, emissies te reduceren en bronmaatregelen te nemen.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op:

<https://noordbrabant.christenunie.nl>

D66

*"D66 wil een toekomstbestendige
landbouw in nauwe samenwerking met
gemeenten, agrarische ondernemers,
milieu- en natuurorganisaties,
natuurterreinbeheerders, industrie,
waterschappen en particuliere
eigenaren!"*

**Matthijs van
Miltenburg**

Lijsttrekker

Dianne Schellekens

Woordroender landbouw

Standpunten over landbouw

D66 wil toekomstkansen creëren voor jonge agrarische ondernemers door:

- Met alle Brabantse betrokken partijen en dus ook de jonge boeren de Brabantse natuurinclusieve kringlooplandbouw vorm te geven met ruimte voor proeftuinen en innovatie.
- De gebiedsgerichte aanpak versnellen op basis van 'niet alles kan' en 'niet alles kan overal'; met aandacht voor het vergroten van de biodiversiteit, goed waterbeheer, een gezonde bodem en kansen bieden aan nieuwe teelten die bijdragen aan kringlooplandbouw.
- Bevorderen van duurzame verdienmodellen voor agrarische ondernemers die ecologische- en ecosysteemdiensten verrichten voor de natuur en die de biodiversiteit verbeteren.
- Maatregelen te nemen om meer water vast te houden en minder (grond-)water te verbruiken om de verdroging van Brabant tegen te gaan. Doelstellingen uit het rapport 'Zonder Water geen Later' zijn daarbij leidend.
- Een versnelling om de doelen uit de Kaderrichtlijn Water te halen.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op: www.d66brabant.nl

Forum voor Democratie

*"Forum voor democratie wil onze prachtige natuur en **fantastische boerenbedrijven** behouden en ondersteunen. Wij maken op ons **mooie boerenlandschap** geen ruimte voor zonnevelden **windturbines** of andere globalistische projecten."*

Jozef Minkels

Lijsttrekker

Joris van den Oetelaar

Woordvoerder landbouw

Standpunten over landbouw

- Absoluut geen (gedwongen) onteigening van landbouwgrond.
- Regels op basis van de kunstmatige Natura-2000 structuur en het totaal ongeschikte Aerius-rekenmodel niet erkennen en/of uitvoeren; de feitelijke stand van de natuur moet maatgevend zijn.
- Boeren zelf laten beslissen over hun bedrijfsvoering: grenzen en kaders horen valide te zijn en consistent in de tijd.
- Onmiddellijk stoppen met CO2- en Stikstofuitstoot reductieplannen.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op www.fvd.nl

GROEN LINKS

“Landbouw hoort bij Brabant. De gezondheid van Brabanders hangt samen met een gezond buitengebied.

In een toekomstgerichte bedrijfsvoering gaan landbouw, diervriendelijkheid, natuurbeheer en gezondheid samen.”

Tom Ludwig
Fractievoorzitter

Jade van der Linden
Lijsttrekker en Woordroender landbouw

Standpunten over landbouw

- GroenLinks wil dat boeren een structurele en fatsoenlijke beloning ontvangen voor agrarisch natuur-, water- en landschapsbeheer. Zo helpen wij de boeren met een gezonder verdienmodel en maken de boeren het buitengebied gezonder en mooier. Zo pakken we samen met de boeren de verdroging aan en vergroten we de biodiversiteit.
- De provincie stimuleert de productie en consumptie van plantaardige eiwitten onder andere door het aanjagen en versnellen van de innovaties binnen deze omschakeling.
- De provincie maakt een actieplan om stalbranden in Brabant tegen te gaan.
- We gaan voor een landbouw die biologisch en natuurinclusief is. De provincie stimuleert deze omschakeling. De provincie helpt de boeren met het vinden van grond om natuurinclusief en biologisch te kunnen ondernemen. In 2030 is 30% van de landbouw in Brabant biologisch.
- Het moet makkelijker worden om je brood te verdienen met een combinatie van landbouw, voedselproductie, recreatie, energietransitie, waterberging, landschapsbeheer en/of zorg.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op

<https://brabant.groenlinks.nl/home>

"Het wordt tijd dat agrarisch ondernemers weer kunnen ondernemen, bureaucraten hebben we al te veel."

**Willem
Rutjens**

Fractievoorzitter & landbouwwoordvoerder

Standpunten over landbouw

- Natura 2000 gebieden zijn een ramp gebleken. In plaats van natuur te beschermen, is het een enorme belemmering. De provincie bepaalt waar wel en waar juist niet welke planten en dierensoorten zouden moeten voorkomen. JA21 wil onderzoeken hoe de Natura 2000 status van 14 stikstofgevoelige gebieden in Brabant kan worden herzien. We streven er naar Natura 2000 gebieden in te krimpen en waar mogelijk te ontdoen van het bureaucratische label.
- Ondanks het prachtige werk dat onze boeren leveren staat de agrarische sector onder constante druk van steeds strenger wordende regelgeving. De Provincie Noord-Brabant hanteert zelfs veel strengere regels dan landelijk het geval is. Dit werkt demotiverend op onze agrarische ondernemers, velen van hen zijn hierdoor reeds gestopt of dreigen dit binnenkort te gaan doen. Onze boeren zouden gewaardeerd moeten worden voor het geleverde werk. In plaats daarvan worden zij steeds weer opnieuw belast met nieuwe regels. De regels in Noord-Brabant mogen niet strenger zijn dan in de rest van het land. Hiervoor maken we het landbouwbesluit van 7 juli 2017 ongedaan, stoppen we met het stikstofconvenant uit 2013 en heffen we de stallendeadline van 2024 op.
- Om kostbare landbouwgrond te beschermen en te behouden voor boeren plaatsen we geen zonnevlaktes op vruchtbare landbouwgrond.
- We stoppen met het opdringen van initiatieven als kringlooplandbouw en circulaire economie.
- JA21 wil kuddedieren beschermen tegen wolven, De wolf hoort niet thuis in Brabant. We verplaatsen de wolf uit Brabant. Hiervoor is een aanpassing van de (beschermde) status van de wolf noodzakelijk.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op

<https://ja21.nl/standpunten/landbouw-en-visorij>

"Boeren horen bij Brabant"

**Wil van
Pinxteren**

Fractievoorzitter & woordvoerder landbouw

**Marc
Oudenhoven**

Lijsttrekker

Standpunten over landbouw

- Boeren moeten de tijd krijgen om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de nieuwe wet- en regelgeving.
- De agrarische sector vervult een belangrijke rol in de toekomst van het buitengebied in Brabant.
- Nieuwe agrarische bedrijven hebben zeker toekomst, mits ze schoner produceren.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op www.lokaal-brabant.nl

SP.

*"De SP wil minder vee, maar
meer boeren!"*

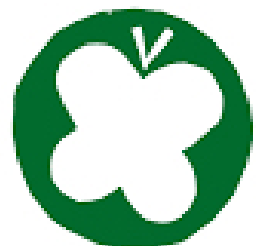
Nico Heijmans

Lijsttrekker en woordvoerder landbouw

Standpunten over landbouw

- We moeten ons niet neerleggen bij een autonome ontwikkeling waarin we van 12.500 boeren nu in Brabant gaan naar 5000 boeren in 2040 in Brabant.
- Om een gezonde Brabantse agrarische sector te krijgen zal er een betere prijs betaald moeten worden voor wat boeren produceren.
- BTW op voedsel moet worden afgeschaft.
- De Europese subsidie op agrarisch grondbezit moet voor de eerste 50 hectaren hoger zijn en aflopend naarmate een boer meer hectaren bezit.
- Leveranciers, banken en de retail moeten ook financieel bijdragen aan een gezonde boerenstand.

*Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op
<https://noord-brabant.sp.nl>*

**Partij voor
de Dieren**

Noord-Brabant

*“De Partij voor de Dieren is de
boerenpartij bij uitstek. Onze
visie is een landbouw die in
harmonie is met de omgeving:
beter voor dier, natuur én de boer”*

Nikky Hamerslag

Lijsttrekker

Standpunten over landbouw

- Om uit de stikstof-impasse te komen moeten we fors minder dieren gaan houden.
- Er komt een einde aan mestfabrieken. Door minder landbouwdieren te houden pakken we het probleem bij de bron aan en zijn zwaar gesubsidieerde mestfabrieken niet meer nodig. Dat geld kunnen we gebruiken om (jonge) boeren te helpen om hun bedrijf anders in te richten.
- De provincie werkt toe naar een landbouw die grondgebonden, circulair, biologisch en plantaardiger is. Daarmee zorgen we beter voor de Aarde en de dieren. Ook geeft het boeren ademruimte zodat zij in harmonie met hun omgeving kunnen boeren zonder vast te zitten in de tang van banken, veevoederbedrijven etc.
- Ook gaat de provincie fors investeren in de eiwittransitie. Dit betekent dat we naar een consumptiepatroon gaan dat voornamelijk uit plantaardige eiwitten bestaat en niet, zoals nu de norm is, voornamelijk uit dierlijke eiwitten. De provincie gaat (jonge) boeren hierin ondersteunen.
- Er komt een einde aan landbouwgif. Dit is gezonder voor mens, dier en de Aarde. Zo houden we de bodem gezond en werken we toe richting schoon water.

*Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op:
<https://noordbrabant.partijvoordedieren.nl>*

PvdA

“ De PvdA heeft begrip voor de

onvrede van de agrarische sector.

De afgelopen jaren heeft wisselend beleid is de sector te lang aan het lijntje gehouden.

Juist jonge boeren moeten weten waar ze aan toe zijn.

We kunnen met elkaar in gesprek over “hoe” de sector meer toekomstbestendig wordt. Maar over

*de uitkomst willen en moeten we **glashelder***

en eerlijk zijn.”

Ward Deckers

Lijsttrekker

Standpunten over landbouw

- De PvdA kiest voor een brede samenhangende aanpak, waarbij niet alleen gestuurd wordt op de reductie van stikstofuitstoot, maar ook op natuurherstel, minder vervuiling van licht/water/bodem, goed bodembeheer, voorkomen van zoönoses en zorgen voor dierwaardigheid en energie- en klimaatneutraliteit. De plannen moeten duidelijk maken welke mogelijkheden en onmogelijkheden er per gebied zijn voor agrarische activiteiten en hoe er bijgestuurd moet worden.
- Agrarische ondernemers staan aan de lat voor de verduurzaming van hun bedrijf (door extensivering, beproefde technologische innovaties, overschakeling op duurzame en biologische kringlooplandbouw, verbreding van hun bedrijf met niet-agrarische activiteiten of combinaties daarvan). De PvdA vindt dat zij moeten kunnen rekenen op heldere ondersteuning vanuit een nieuw op te zetten werkeenheden, waarin zij adequaat worden geadviseerd en begeleid naar een goed toekomstperspectief met bestaanszekerheid.
- De PvdA wil naar een situatie waarin melkveebedrijven zelf de voeder gewassen voor hun vee produceren en de daarvoor nodige akkers en weilanden op een milieuvriendelijke wijze bemesten met waardevolle stoffen uit de mest van het eigen vee. Op deze manier ontstaat een gesloten kringloop van mineralen en is geen transport van ruwvoer en mest noodzakelijk.
- De hervorming van de agrarische sector kan alleen een succes worden als de maatschappij bereid is mee te veranderen. Naast de agrarische sector zelf, ligt er ook een veranderopgave voor consumenten, banken, verzekeraars, toeleveranciers van apparatuur en grondstoffen, voedselverwerkende industrie, export- en transportbedrijven, retailketens en agro-wetenschappers. Zij zullen er allen van doordrongen moeten worden dat zij deel zijn van het probleem en dus ook deel moeten zijn van de oplossing.
- De PvdA wil dat De provincie in dit kader snel een voorlichtings- en bewustwordingsprogramma opzet en initiatieven voor bijvoorbeeld het vormen van coöperaties van boeren en consumenten of nieuwe retailconcepten met korte(re) lijnen tussen boeren en consumenten in regio's daadkrachtig ondersteunt.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op:

<https://brabant.pvda.nl>

PARTIJ VOOR DE **VRIJHEID** DEN BOSCH

"Boeren horen bij Brabant.

**Alexander van
Hattem**

Fractievoorzitter

Maikel Boon

Woordvoerder Landbouw

Standpunten over landbouw

- De boer moet boer kunnen blijven. Minder regelgeving en schrap de provinciale stikstofmaatregelen voor de veehouderij.
- Stikstof is geen probleem voor de natuur.
- Geen onteigeningen voor het behalen van natuurdoelen.
- De PVV ziet veel meerwaarde in een belangrijke rol voor de agrariër bij natuurbeheer. De regels daarvoor dienen vereenvoudigd te worden.
- Geen nieuwe provinciale nepnatuur, maar goed behoud en beheer van bestaande natuurgebieden.

*Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op
<https://www.pvvnoordbrabant.nl/programma>*

"In Brabant is plaats voor ondernemers."

Wilma Dirken

Fractievoorzitter & woordvoerder stikstof en ruimte

Standpunten over landbouw

- Innovatie is de oplossing om uit de stikstofcrisis te komen.
- De provincie moet inzetten op het verder versoepelen van regels om omschakeling of het opzetten van neventakken (tiny houses, zorgboerderijen, recreatie, campings, etc.) sneller mogelijk te maken.
- Het verdienmodel van de boer moet meegenomen worden bij het maken van visies.

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op

<https://brabant.vvd.nl>

*“Praten met de boeren in
plaats van over de boeren.”*

Jan Frans Brouwers

Fractievoorzitter

Henry Liebrechts

Woordvoerder landbouw

Standpunten over landbouw

- Perspectief voor boeren in relatie tot stikstof.
- Industrie, luchtvaart en wegverkeer moeten ook bijdragen aan vermindering stikstofdispositie.
- Maatwerk per bedrijf per gebied.
- Ondersteunen biologische- en natuur inclusieve boeren.
- Ondersteunen eiwitrijke gewassen.

*Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op:
<https://150pluspartij.nl/noord-brabant/>*

ALLIANTIE
Het kan wél.

*"Goede natuur en een goede
leefbaarheid vragen om afweging
van belangen, niet om
besluitvorming door een
computermodel. Ander beleid
kan wél."*

Henriette van Hedel

Lijsttrekker

**Thea Vermeer van den
Broek**

Woordroender landbouw

Standpunten over landbouw

- Het huidige rigoureuze stikstofmodel is ongeschikt als basis voor het natuurbeleid
- Het stikstofmodel bevoordeelt koeien uit de wei, gesloten megastallen, intensivering en heel grote bedrijven, wat we nu juist niet willen
- Europa legt dit systeem niet op aan Nederland en Brabant: er zijn andere keuzes te maken
- Het is niet alleen wachten op wat de minister doet: ook binnen de huidige natuurwetgeving kan de provincie Noord-Brabant kiezen voor een minder op stikstof gerichte aanpak
- Maar Brabant kiest juist voor meer 'stikstof', bijvoorbeeld met de "alleingang" met stalaanpassingen (medio '24). Dat is een stupiditeit die niet tot een betere natuur leidt, maar wel tot veel verlies van vertrouwen in de provinciale overheid

Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op: www.alliantie.nl

volt

**“Volt samen met boeren op weg
naar een toekomstbestendige
landbouw.”**

Inge Vossen van Beers

Lijsttrekker en woordvoerder landbouw

Standpunten over landbouw

- De provincie moet vooral een coachende gesprekspartner worden in de agro-transitie, niet enkel een toetser.
- Behouden en stimuleren van kennis onder jonge boeren. Innovatie, zoals bijvoorbeeld plantaardige voedselbronnen, de kans geven in de provincie.
- Mogelijkheden van Europese subsidies optimaal benutten, zoals de subsidie voor jonge boeren die een bedrijf overnemen
- Meststoffen afgeleid van dierlijke mest moet het betere alternatief worden voor kunstmest.
- Promotie van inzet van lokaal geproduceerd. Dit moet bijdragen aan *hogere waardering* van Brabantse agrarische producten en draagt bij aan de duurzaamheidsdoelen.

*Bekijk het volledige verkiezingsprogramma op:
<https://brabant.voltnederland.org/>*

(Jonge) **Brabantse** boeren en tuinders
zijn de **voedselmakers** van morgen.
Dat is iets om **zuinig** op te zijn!